

Juni 2026

Yttrande över Program för stadsnära odling Dnr KS 2026_354

Naturskyddsföreningen i Stockholms län (nedan föreningen) har tagit del av Program för stadsnära odling som ska gälla övergripande för Stockholm stads samtliga nämnder och bolag.

Programmets inriktning

Föreningen välkomnar varmt detta styrdokument och stadens intention att öka odling och grönska i Stockholm för att uppnå flera av stadens mål om klimatanpassning, mer biologisk mångfald, livsmedelsberedskap, ökad kunskap och sociala aspekter som gemenskap, trygghet och hälsa. Vi ser mycket positivt på att miljö och hållbarhetsaspekter genomsyrar dokumentet.

Föreningen har läst med särskilt fokus på pedagogisk odling på skolor och förskolor och vill även lyfta Stockholms Gröna kilar och att även dessa beaktas så att vandrings- och spridningsvägar för vilda djur och växter inte riskerar att stängas av om nya odlingsområden anläggs.

Föreningen vill även lyfta fram behovet av att också gynna lokala vilda blommor som kan vara nödvändiga värdväxter för vilda pollinatörer som behövs i odlingarna.

Skolor och förskolor

Skolor som vill odla behöver ha dialog med och stöd med material från SISAB. Vi vill föreslå en mening i programmet om att utveckla samverkan mellan skolverksamheterna och SISAB gällande pedagogiska odlingar och annan drift av gården. Det kan till exempel gälla insamling av löv. I dagsläget finns begränsad tid för dialog med skolan inför att SISAB gör en åtgärd i utemiljön. Det innebär till exempel att värdefulla löv som kunde ha lagts i skolans trädgårdskompost samlas ihop med lövblås och körs bort med flakbil. Det kan hända att barnens anlagda äng mejas ner med röjare av SISAB:s driftsentreprenörer. SISAB och trädgårdsentreprenörer har svårt att rekrytera driftspersonal i Stockholm. Genom att öppna upp möjligheter för befintlig driftspersonal att göra arbetsuppgifter i utemiljön tillsammans med pedagoger och elever/förskolebarn kan intresse för arbete inom trädgård väckas hos fler unga. Det är framtidssäkra jobb som inte kan ersättas av AI.

Skolor och förskolor skulle kunna fungera som innovationshubbar och demonstrationsbäddar där nya lösningar på utmaningar med vattenbrist, egen jordtillverkning, insamling av fallfrukt, bekämpning av råttor mm kan testas. Tester som går dåligt är inte ett misslyckande – de bidrar till lärande och utveckling.

Det är ont om vattenutkastare på skolorna. Föreningen föreslår att det infogas en skrivning om att skörda mer regnvatten. Vatten från tak och hängrännor går att använda till droppbevattning eller vattenlek. Vattenpölar är en uppskattad lekresurs. Att skolor samlar och använder regnvatten för vissa ändamål har också en pedagogisk spridningseffekt till vårdnadshavare. Bättre hushållning med sötvatten behöver grundläggas i skolan men bör också vara ett villkor för nyanlagda odlingsområden inklusive bostadsområden med odlingar.

Utöver odling på skolgårdar bör grundskolor inklusive anpassade verksamheter beredas möjligheter att ha en egen närbelägen kolonilott eller motsvarande att gå iväg till i mindre grupper.

Övriga synpunkter

Föreningen är positiv till att styrdokumentet lyfter behovet av ökad kunskap och att erbjuda tjänstemän och allmänhet olika typer av fortbildningar. Dokumentet lyfter även vikten av skyltar och kommunikation. Föreningen instämmer helt i dessa ambitioner och i att staden, forskning och civilsamhällesorganisationer bör samverka gällande kunskapsspridning om odling och hållbarhet.

Kommunikation och skyltar kan även utgöra en väsentlig del av kunskapshöjningen kring hållbar odling i staden och särskild budget för kommunikation kring stadens odlingar bör avsättas.

Föreningen vill föreslå ett förtydligande gällande avtalen för odling på stadens mark. En förening eller enskild odlare med eller utan tidigare odlingserfarenhet bör tydligt förbinda sig att följa de regler som följer av programmets ambitioner i syfte att förhindra miljöskadliga odlingsmetoder.

Gröna kilarna

Slutligen vill föreningen lyfta Region Stockholms nya kunskapsunderlag och vägledning gällande utveckling av gröonstrukturen i Stockholm. I inledningen av Program för stadsnära odling nämns, en sammanhängande stad, samtidigt som Region Stockholm betonar vikten av en sammanhängande grönsstruktur. Föreningen instämmer med inriktningen i Program för stadsnära odling, att nya odlingsområden inte bör ta värdefull natur i anspråk utan hellre anläggas inne i staden, i parker, på hårdgjord mark och med nya innovativa metoder.

Länk till Region Stockholm [Utveckling av grönsstruktur och landskap i Stockholmsregionen - Region Stockholm](#) (publ. 9 juni 2026)

Helena Lundmark	Caroline Ford
Projektledare Vilda grannar på skolgården	Ordförande
Naturskyddsföreningen Stockholms län	Naturskyddsföreningen Stockholms län
M +46 (0) 70 287 50 60	M +46 (0) 70 533 60 99
helena.lundmark@naturskyddsforeningen.se	caroline.ford@naturskyddsforeningen.se